

ELIZABETHAE
REGINAE MANES DE
RELIGIONE ET
REGNO

Ad IACOBVM magnum, Bri-
tanniarum Regem,

Per IOANNEM GORDONIUM Bri-
tanno-Scotum.

LONDINI,
Impensis Thomæ Man.

1604.

EPIGRAMMA IN MANES E-
LIZABETHÆ REGINÆ, AD IACOBVM MAGNVM, BRITANNIARVM REGEM.

ANUM Sol rediens renouat splendore corusco,
Morsq; petit Strenam ferre, referre vetus:
Quam tibi pro meritis referam (Rex maxime) Strenam,
Dum vexat mentem sollicitudo meam.
En Manes calo dia labuntur Elise,
Pectoris & subeunt claustra reclusa mei.
Torpentemq; ciet Musam sua dicere fata
Quæ fuerant, & quàm fata benigna tua.
Illa tibi moriens felicia sceptrâ reliquit,
Functaq; qua salix sis ratione monet.
Perlege (Rex) hilari vultu tua fata beata,
Quæ rediniua alio dictat Elisa polo.
Carmina sunt quamuis crassa male culta Minerva,
Grata futura tamen, quod tua fata canant.

IOANNES GORDONIVS.

ELIZA-

STON COLLEGE
LIBRARY.

ELIZABETHÆ REGI-
NÆ MANES DE RELIGI-
ONE ET REGNO,

Ad IACOBVM magnum, Regem

Britanniarum.

CHare nepos, folio fulges qui celsus auito,
Gloria quem vestit rutilantibus inclyta pennis,
Irradians circum triplicis diademata regni,
Qui genus & proavos claris virtutibus æquas,
Et regni culmen diuinis dotibus auges,
Viue diu felix, regnoque fruarè beato.

Illa ego, quæ folio gemmis auroque refulgens,
Ter ternis lustris Mauortia corda Meatum,
Imperio legum miti ditione regebam,
Terras mutauit cælo, viuoque perennis,
Coelicolum iam mista choris & sede corusca:
At quæ dum vixi fuerat pia cura meorum
Durat adhuc, mentisque hæret defixa recessu,
Chare nepos, animæ reples penetralia nostræ,
Fida ego consultrix adero tibi rebus agendis,
Magna mei quamuis iam terras liquit imago,
Illa tamen varios tibi sese didet in usus.

Instruet exemplo mentem, monitisque docebit,
Qua ratione regas tibi vix dum cognita corda:
Disce ergo, nobis quæ lex, quæ norma regendi,
Quæ vitæ fuerat, quæ fortis causa beatæ:

Quoniam Regine manes
Blanditijs animos ne fallens celsa potestas,
Te specie recti, recto de tramite flectat:
Sed regat imperio diuina potentia pectus,
Quique dedit falces, ut illis det tibi rectè.

Mi pater, & frater, Reges, Regina, sororque,
At pater heu rigidus fuerat, germana scilicet,
Orbavit genitor me dulci matre tenellam,
Dum soror innocuam, vinclis & carcere pressit,
Mortis imago fuit, sæua mage sæua securi,
Cladibus à teneris fors sic me exercuit annis.
Numen amaritiem vice versa in gaudia vitæ
Immutans, subito me fausta sorte beauit,
Ad solium regni ducens è carcere tristi,
Regna patris, fratrisque dedit duræque sororis,
Pro patre, felicem patriæ me fecit amore,
Me matrem patriæ statuit vice matris ademptæ,
Semita quæ vitæ docuit me mortis imago.

Inueni patriam funestam sanguine multo,
Cimmerijs tenebris, animæ & caliginemersam,
Demurgi à cultu figmenta ad muta relapsam,
Farrea proque Deo vero simulacra colentem,
Sperantem auxilium à functis, & lumine cassis:
Ut luxit nobis veri nitidissima lampas,
Restitui patriæ sine sanguine lumina veri:
Inuisi nobis Mars, & furialis Enyo,
Vti armis licuit sceptri ad munimen auiti.
Non ignara mali, submersis sorte maligna,
Et plebi innocuæ laniat quam dira tyrannis,
Auxilijs lætis didici succurrere prompta,
Ambrosiumque nemus peragrans viridatis Hymetti,
Cecropio dulcem libaui gramine rorem,
Mnemosynes natæ nostro sub pectore lætæ,

Non

Non dedignatæ dulces glomerare choræas:
 Hinc regnandi artes didici, trabeasque beatas
 Esse, sibi parilem, populoque imponere legem,
 Vincere sese ipsum constanti pectore primum,
 Inque animis hominum fundamina ponere regni.
 Pronuba non placuit Iuno, verum innuba Pallas,
 Non arcus pueri, sed castæ tela Dianæ,
 Virginitas nunquam læsit foelicia sceptrâ,
 At sæpè exitio regnis fuerant Hymenæi.
 Irene, Eunomia, atque Dice, moderantur habenas
 Rerum humanarum, & lata ditione gubernant,
 Vna rogat leges, vindex est altera legum,
 Tertia pax stabilis, custosque comesque sororum:
 Has Iouis & Themidis natas docet esse vetustas,
 Quod licet, & fas est, nam Græcis est Themis alma,
 Quæ vera vt mater æquis dat legibus ortum:
 Hæ sunt tres horæ portarum credita coeli
 Cura quibus, coelum leges referantque ferantque.
 Regni hæ mi comites consultricesque fuere,
 Hæ sunt quæ regum faciunt felicia sceptrâ,
 Regibus hæ referant coelum post fata suprema:
 Quæ scelus humanum compescit vindice dextra
 Cruda Dice, lentè crimen, rabiemque repressit,
 Illa tamen nostræ nunquam fuit hospita menti.
 Exhibant aula quondam pietatis amantes,
 Qui pius, hic aulæ gratus fuit incola nostræ.
 Conueniunt rarò virtus, & summa potestas:
 Virtus at nobis sincera & sola potestas.
 Ter trinis lustris sic frænans sceptrâ Meatum,
 Regnaui dulcis patriæ dulcissima mater,
 Et bis septenis transégi tempora lustris,
 Extremam claudens lucem feliciter æui,

Chare nepos, moriens tibi debita sceptrā reliqui,
 Qui regere imperio populos æquoque pioque,
 A teneræ gnarus primæuo flore iuuentæ,
 Crederis esse pater patriæ iuuenilibus annis:
 Sic patriam charā viuens, moriensq; beaui.
 Ergo tibi vt nostræ sorti fors æqua superfit,
 Sisq; hæres regniq; simul, fatiq; beati,
 Accipe cum sceptris rectè documenta regendi.

Si vis longæuus fœlicia sceptrā tueri,
 Et stabilis regni solido fundamine niti,
 Si casus duos, & mille pericla, labores,
 Æumnasque grauis, tristes animiq; dolores,
 Et quæcunque timent fortunæ fulmina Reges
 Euitare optas, lethi & discrimina dura,
 Si Diis acceptus toto peramabilis æuo,
 Tempora post vitæ cœlo cupis esse superstes,
 Principiò pura cole numen relligione,
 Orbem quod vastum magno molimine frænâ,
 Iugiter obuolitent oculis præcepta tonantis,
 Fatidicam legem mentis penetralibus imis
 Conde, animo domini præsentia iussa verenda
 Semper erunt, Iubar Eoū si aurora reducat,
 Seu nox fert tenebras terris nigrantibus alis.
 Sis meior ipse tui, quanto cumulauit honore
 Te Deus, ut folio euexit te numinis instar,
 Imperioque dedit populos frænare tremendo,
 Regna tibi vt famulas mea iussit tendere dextas,
 Ultra spem socians concordimente Britannos,
 Ipse sui afflatu docuit tua iura subire:
 Qui tibi Pierijs ornauit pectora gemmis,
 Et sophiæ rorem circum præcordia fudit,
 Coniungens sanam sanò cum corpore mentem:

(Regibus at paucis datur hæc præstantia, scepro
Palladias sociare artes, & dona Mineruæ,
Donâ inquam sceptris ipsis maiora putanda.)
In te vera Dei, & spirans lucebit imago,
Dum pietas curæ, dum vera religione
Mens feruet, verè dum verum numen adoras.
Quæ vera est pietas, quis verus religionis
Cultus, te doceant diuina volumina patrum,
Quasque Deus sculpsit solido ex adamante tabellas.
Has animis inscribe tuis, ne deuius error
Inuadat mentem, tenebrâsque infundat ocellis
Vana superstitio, quæ ficto religionis
Nomine, sub specie recti mortalia corda
Illecebris ludens, mentes oblimat inertes.
Peruigil ille Draco deceptor stirpis Adami,
Pro coeli domino obtrudit ludibria mentis
Humanæ, & suadet templisq; arisq; colenda:
Sola Dei tibi lex sit regula religionis,
Hunc venerari vnum, vastum qui condidit orbem,
Qui te hominem fecit, Regemque dat esse beatum:
Cætera quæ mundi sunt conspicienda theatro,
Te maiorem illis reputes, pro teque creata,
His te non finxit seruum Deus, at tibi serua
Hæc fecit, & illa tuos cuncta hæc formauit ad vsus,
Quæ tibi serua Deus dedit, his seruire nefandum,
Quodque minus quàm tu, ne sit tibi numinis instar.
Vt tibi præcaueas animum ne polluat error,
Accipe quæ fuerat damnosi erroris origo,
Qui nostro genuit sæclo bella, horrida bella,
Humano campos atque vrbes sanguine foedans,
Innumeras animas atro demersit auerno.
Eutyches heu quondam ferus hostis religionis,

Infudit Christi doctrinæ tetra venena,
 Humanas eius personæ proprietates
 Dum demens demit, hominem dum ponit vbiuis.
 Esse Deo comitem, & naturæ excedere normam,
 Confusasque simul naturas esse gemellas,
 Naturæ duplicis mysteria diâ profanans,
 Diruit humanæ rata fundamenta salutis:
 Nam nisi verus homo Christus super astra maneret,
 Naturam nostram non posset ad astra leuare,
 Nec posset nobis Mediatoris vice fungi,
 Vtraque ni temper natura illæsa maneret.

Nomine mutato tandem dementia vecors
 Erupit fundo tenebrofi Acherontis ab imo,
 Spiritus erroris dum laxis currit habenis.
 Barbaries postquam tenebras offuderat orbi,
 Eutyчис errore antiquo, lethalior error
 Eutyчис exemplo stygijs manauit ab vndis:
 Occupat hic vatum doct: inæ oblita priorum
 Corda error, fallens ficta sub imagine veri,
 In coelo Christum naturæ existere lege
 Qui docet, & semper superis adistere dextris;
 Altera quodque simul Christi existenria vera est,
 Sub Sacramentis panis vini que sacratis,
 Effatis Christi quæ verbis, & prece diâ
 Conficitur, panisque subit formam, speciemque,
 Subiecto vacuum, spatioque includitur arcto,
 Et coelo labens diffuso corpore latè,
 Sub specie innumera panum se sistit in aris.
 Pane sub innumero, simul & per compita fertur
 Urbis, per plateas colitur dum numinis instar.
 Hæc si vera essent animi figmenta profani,
 Tres essent Christi naturæ, hominisque, Dei que.

Harum

Harum vna est, passim diffusæ quæ Deitatis,
Altera, quæ semper dextræ Deitatis adhæret,
Quæque locum haud mutat naturæ lege reuinctæ :
Tertia si in terris Christi natura putanda,
Murmure quam gignit Mystes, vocisque susurro,
Innumeris diffusa aris Deitatis ad instar,
Trina esset Christi, & non natura gemella.
Tertia quæ templis magno se corpore miscet,
Et simul innumeris vicibus perit, atque creatur,
Dum fit flatu oris, panum & putredine cessat,
Et subitò emergit, subitò perit vt brevis æui,
Desinit in terris, vt terris illa creata est:
Nunquam ergo ingreditur cæli stellantia templa,
Murmure quæ vocum facta existentia Christi,
Quæ si verâ esset, cælum conscenderet altum,
Reperet haud solum in terris, vbi functa quiescit,
Ficta quæ sub specie Christi existentia panum,
Christi naturas miscens hominisque, Dei que,
Christi confundit naturas illa gemellas :
Quatenus humano nam corpore facta putatur,
Humanæ retinet naturæ exordia primæ,
Quatenus innumeris se capsis didit, & aris,
Humanam superat naturam corpore vasto:
Naturæ assumens diuinæ proprietatem,
Vnica sic fieret natura hominisque, Dei que,
Eutyches vt quondam vesano prodidit ore.
Symbola sed prisce fidei fundamina vera,
In Christo solum naturas esse gemellas
Constituunt, simul & iungunt hominēq; Deūque,
Qui persona vna stricta compage coherens:
Inconfusa tamen natura hominisque, Dei que
Permanet, & propriam naturam seruat vterque.

10 *Elizabetha Regina manes*

Naturæ in coelo est solo existentia carnis,
 Quam Christus nascens pura de virgine sumpsit,
 Inque Dei naturam homo non convertitur vnquam,
 Quisque Deo tribuit quæ nobis propria, peccat:
 Quisque Dei nobis tribuit quæ propria, peccat.
 Tertia, quæ priscis natura incognita sæclis,
 Cui sola in specie ficta existentia panum,
 Innumeris quæ se passim diffundit in aris,
 Competit haud homini naturæ lege creato,
 Proprietas vera est hæc veræ nam deitatis,
 Incircumscriptè quæ se diffundere passim,
 Omnibus in templis atque aris posse putatur.
 Ni circumscriptum Christi immortale maneret.
 Corpus adhuc coelo, postquam se immiscuit astris:
 Si confusa Deo passim diffusa mearet
 Virgine qui natus, non nunc homo, sed Deus esset:
 Nec fine in sæcli per coeli templa rediret
 Humana forma, qua coelum ascenderat olim,
 Iudicet vt trutina iusta mortalia facta,
 Edocet vt vatum priscorum pagina sancta.
 Angelicum quamuis superat splendore nitorem,
 Perstat homo Christus, vero quoq; corpore constar,
 Naturæ seruans humano in corpore inetas:
 Diuorum affirmant vt sancta oracula vatum,
 Symbola nosque docent fidei monimenta vetustæ.
 Ast homo si Christus veræ deitatis ad instar,
 Innumeris sese passim diffunderet aris:
 Haud foret humanum corpus nunc amplius illi:
 Sumeret immensæ sed propria quæ Deitati,
 Nullaqué restaret nobis communio Christo,
 Perderet humanas Christus si proprietates.
 His tamen haud sese constrinxit finibus error,

At

At subito exorta est animis insania maior,
Humanas tribuens Deitati proprietates,
Ipsam limitibus Deitatem quæ premit arctis,
Christi naturas miscens hominisque, Dei que,
Sub specie panum includens hominēque, Deumque,
Limitibus Deitas quamuis non clauditur vllis:
Diffusa hæc passim nam totum continet orbem.
O quantum damni tulit hic mortalibus ægris,
Occæcans animos & inextricabilis error!
De farris lagano docuit nam condere numen
Conceptis Christi verbis, oris que susurro.
Tale nequit numen verè coeleste vocari,
Cui sub pane datur sola existentia, quæque
Ingreditur nunquam coeli stellantia templa.
Incolit in terris nam structa ex marmore templa,
Verus homo Christus dum coelo existit in alto,
Vt iudex donec sæclorum in fine redibit,
Nec dici æternum poterit numēnue perenne,
Nam fit voce oris, perit, & dum manditur ore.
Ergo quod in templis verè vt Dominūque, Deumque;
Corporibus populus stratis ignarus adorat,
Numen sub specie panum, formæque rotundæ,
Inclusum Mystes populo quod monstrat in aris,
Terrenum numen sed non coeleste fatendum.
At precibus quisquis terrenum numen adorat,
Victima, ni sapiat, fit nil miserantis auerni.
Filius ille Dei coeli fabricator & auctor,
Humanæ assumpsit naturæ languida membra,
Vt nos, qui morti fueramus dedita præda,
Morte sua mortis constrictis liberet vlnis,
Orbe recessurus nobis monumenta reliquit
Naturæ humanæ, quæ carne & sanguine creta,

Sanctificans panem, propria pro carne dicauit,
 Et vini latices proprio pro sanguine sacrat.
 Symbola vera sui dedit hæc in sæcla nepotum,
 Vt memores eius, qui nos à morte redemit,
 Pro meritis grates discamus soluere dignas.
 Hæc fuerant Christo & nobis nutrimina vitæ,
 Dum fuerat Christus mortali corpore tectus:
 Corporis ergo instar, panis qui manditur ore,
 Cuius vi stomachi in carnem substantia transit,
 Quique prius panis fuerat, sic fit caro nostra,
 Quam Christus nascens dia de virgine sumpsit:
 Sic verè panis caro nobis, sic caro panis.
 Vt Christi, & noster sanguis de germine vitis
 Nutritus creuit, se toto corpore miscens;
 Sic nobis Christus donat pro sanguine vinum,
 Quod stomachi in nostrum transit feruore cruorem.
 In coelo semper residet super astra supernè,
 Corpus quod quondam nostro de corpore sumpsit:
 Vi tamen arcana se in nobis fundit ab alto,
 Illa eadem Deitas, quæ carnem sumpserat ipsam,
 Pascimur hac quæ ties mentis sinceriter esca,
 Incola fit nostris animis, diuesque colonus,
 Labeque se nobis miscens nos purgat auita,
 Vt vita sanctos nos coeli ad templa reducat,
 Qui busto clausus, busto se suscitât ipsum,
 Vt nos à busto rediuiuos suscitaret imo:
 Eleuat ad coelum quæ sumsit corpora terris,
 Vt genus humanum à terris efferret in altum,
 Nosque Deo reduces coelo coniungeret alto,
 Ergo quærendus coelo est, coeloque colendus.
 Noluit ista sui fieri monumenta figurâ
 Humana, Idolis nimium ne prona voluntas

Naturæ humanæ, verum hæc ut numen adoret:
Sed comedi voluit, nostroque in pectore condi,
Insanum reputans, editur quod si quis adoret,
Demens, qui quod edit numen putat esse, putandus,
Vecors dente Deum qui credit rodere verum.
Non ut adorentur data sunt monimenta sacrata,
Mente sed ut pura hæc nos manducemus, & ore,
Et vitæ æternæ nobis alimenta ministrent:
Farrea liba ergo malesanus quisquis adorat.
Ipsa superstitio, si vocis quæ sit origo
Aspicias, supra est quidquid tibi mente colendum,
Illa haud sunt nobis Christi monumenta superna,
Corporis at venis nutrimina didita, vitæ
Suppeditant vires, toto & se corpore miscent,
Infra nos remanent, nobis non illa superna
Numina sunt, votis, aris, & thure colenda.
Christi membra sumus, qui nos Patrique, Deoque,
Foedere coniunxit, medium nihil ergo putemus
Esse Deo & nobis, quod religione colendum.
Spiramen dñum nostro sub pectore templa
Incolit, & fibris totum se infundit opacis,
Corda hominum sunt vera Deo dilubra dicata,
Nosque Dei simulacra sumus, nam corpore nostro
Viua Dei viui viuens respirat imago:
Templa Dei tamen haud nobis, nec imago colenda,
Author sed templique & imaginis ipse colendus.
Vera Dei inflammante rubo præsentia visa est,
Verè in nube Deus præsens cum Mose locutus,
Inque Vrim & Thummim fuerat præsentia dñi,
Vndè olim edebat populis oracula numen,
Dicta Dei facies diuini est foederis arca,
Abramidum populis quod ibi apparere solebat.

Non rubus & nubes, non Vrim, aut arca colenda,
 Illis etsi inerat rebus præsentia dia,
 Sed Deus, externa hæc nutu qui cuncta creauit,
 Relligione piâ solus venerandus, & vnus:
 Sacra quidem fuerant hæc, sed non numinis instar:
 Sic panis vinumque Dei sermone sacrata,
 Non fiunt Deus ipse, creati qui nequit vnquam:
 Vt Deus ergo haud sunt, aut voce, aut corde colenda,
 Diuina etsi illis fuerit præsentia præstò.
 Ipsa etiam Deitas Christi si facta fuisset,
 Arrius vt docuit vesano percitus œstro,
 Haud illum coleret coelestis turba ministra,
 Illum nec vatum docuissent scripta colendum,
 Cuncta creata vetant pro numine quæ venerari;
 Admonet vt diuus diuino Athanasius ore.
 Si Deitas cultu non est veneranda creata,
 Nec sermone Dei deitas credenda creati,
 Sacramenta ergo dño sermone creata,
 Non credenda Deus, non vt Deus illa colenda.
 Purus homo natus clueret si Christus & ipse,
 Illi & post partum Deitas si infusa fuisset
 Maternum, materque Dei nisi virgo fuisset,
 Christipara & solùm mansisset virgo beata,
 Effet grande nefas, si Christum quisquis adoret,
 Prisca Ephesina olim synodus quod dogmate sanxit,
 Farrea dona sacra, & pateris spumantia vina,
 Haud vnita Deo sunt, aut de virgine nata,
 Patrat grande nefas, hæc ergo quisquis adorat.
 Vtque homo, qui infusum numen gestare putatur,
 Non debet cultu venerari numinis instar:
 Atque Anthropolatra est dictus Nestorius amens,
 Quod coleret Christum vt socium veræ Deitatis,

At non vnitum persona cum Deitate:

Cre de magis multò panis sacratu in aris,

Clausum sub specie Christum si ferret inani,

Si comes annexus Deus his esset speciebus,

Subiecto vacuis fallens, oculosque lateret,

Vt credunt homines pro veris falsa sequuti.

Non veneranda tamen cultu esset religionis

Hostia Christifera, vt mundi fabricator, & autor,

Christi personæ quæ non vnita cohæsit,

Virgineo in partu, non oris edita lucis:

Nam brevis est æui, subito fit, & interit vnà:

Quod Christi vnitum personæ non perit vnquam,

Hanc infra quisquis personam quidquid adorat,

Deferit ille Deum verum, noua numina fingens,

Primæuis Christi cultorum incognita sæclis.

Ipse Deus tabulas finxit de marmore legum,

In quibus inscripsit digito mandata verenda,

Has tamen haud licuit venerari numinis instar,

Contactu quamuis Deitatis sanctificatæ:

Ergo coli si non tactæ Deitate tabellæ

Debent, non hominis tactu res vlla colenda:

Ergo ligna crucis Christi tepefacta cruore,

Corporis ob Christi contactum quisquis adorat,

Inscriptas tabulis leges infringit, & vnum

Non colit ille Deum, sibi sed noua numina fingit,

Perpetrat infandum scelus, & vix inorte piandum,

Ille reus sanctæ legis contemptor, & osor,

Infra diuinam Triadem qui quidquid adorat,

Vt docet Antistes Nazianzæ pacis alumnus:

Christi ast effigies vnita est haud Deitati,

Vna in persona Deitati non coalescit,

Christi ergo effigiem terræ qui pronus adorat,

Ille Dei impurus legis contemptor, & osor
 Sic & qui curuat diuinæ imitamina formæ,
 Pectore qui gestat, cum corpore, cernua terræ,
 Effictis coram simulacris arte profana,
 Pro factore suo qui numen farris adorat,
 Limitibus claudens arctis, laganoque pusillo
 Rerum factorem, qui palmo continet orbem,
 Polluit auctoris, quam gestat pectore, formam:
 Quique homines functos, ut opem dent, voce fatigat,
 Ossibus oscula dans, rigidis & basia saxis,
 Indignus vita est, qui mortua viuus adorat.

Arctura Græcis vox, vultus tollit in altum,
 Os hominis sublime docet nos astra tueri,
 Auxiliumque monet coelo sibi poscere summo;
 Ergo sinu è terræ qui formant id, quod adorant,
 Competit haud illis hominis præstantia celsa:
 Lumina nam figunt, ut bruta animantia, terræ.
 Sic qui de foetu terræ sibi numina fingunt,
 Sunt equidem digni terra illis ima dehiscat,
 Terra ut calcetur facta est, non ut veneretur.
 Ergo pedis fulcrum, vecors est, quisquis adorat,
 Quisquis cassa colit viuo ludibria sensu,
 Ille suis fiat similis Dijs, sensibus exors,
 Exigat infoelix annos, & mentis egenus.

Expurgata tibi corrupta à religione
 Hæc mea regna dedi, mentisque expertia labis
 Chære nepos, patria repuli seruilia Iura,
 Quæque superstitio veri de tramite flectit,
 Ludicrisque Dei vice nos seruire coegit,
 Hanc ditione mea ablegavi lege perenni,
 Macte animo, nostris insistito fortiter ausis,
 Et si quid superest pestis depellito tetra,

Belliger

Belliger armipotens aderit tibi ductor & autor,
 Ille dabit creperi vt vincas discrimina belli,
 Hic Constantinum nostra de gente Britanna,
 Culmen ad imperij euexit molimine magno,
 Quatuor infauitos qui vicit Marte tyrannos,
 Cultores Christi ferro, flammisq̃ue prementes,
 Illos Idolis dum cogunt thura cremare.

Tu Constantino succedis vt orbe Britanno
 Fortiter, insistas sic eius fortiter actis;
 Langucat haud vera laudis laudanda cupido,
 Christicolis seruire iugum depellere certa,
 Pelle tuo hos regno, quibus vnica cura nefandis
 Seruire Idolis, atque aris thura cremare.

Nec Capitolina timeas de rupe tonantem,
 Ille orco quamuis se præcipites dare nigro,
 Mortales animas vano molimine iactet,
 Bullatis nugis, bullæ sed ad instar aquarum,
 Quæ celeri subito vanescunt flamine venti:
 Illum præcipitem Pater omnipotens dabit orco,
 Ad coelum cristas qui immanibus erigit ausis,
 Et feriet vero non ficti fulminis ictu:
 Vnica cura illi est mea quondam, nunc tua regna,
 Cogat vt Idolis iterum seruire profanis,
 Et ceram statuis gentili more precari,
 Thure aras suffire, & basia figere faxis.

Ergo per coeli dominum, rerumq̃ue parentem,
 Qui tibi vitales dedit auras, sceptraque nostra,
 Obtestor, cures vt veræ religionis,
 Quæ posui regno, maneat fundamenta firma:
 Perficias vt opus, quod cœpi numine fausto,
 Cuius ob obsequium tot dura pericla subiui,
 Cuius & obsequio tot dura pericula vici:

Vana superstitio ne sit rediuiua, cauero,
 Hydraque, quæ infundens menti lethale venenum,
 Humanas animas orco demergit in imo,
 Hic faciet tutum te, qui me fecerat idem,
 Eripiet duris te qui me (crede) periclis.
 Vt regnes scælix, cunctis tutusque periclis.
 Disce à me, qua te possis cognoscere, normam,
 Noscere teque ipsum sit prima scientia rerum.
 Ille opifex rerum, nostros qui condidit artus,
 Terrenæ moli coelestia semina iunxit,
 Ipse etiam trinas personas continet vna
 Vt Deitate, animam sic trinam fecit, & vnâ.
 Vtque hominem doceat, quæ vitæ norma regendæ,
 Parte hominis celsa rationis condidit arcem,
 Inferiusque iram, & te dira cupido locauit:
 Illa ergo capitis solio quæ præsidet alto,
 Æqua operum inspectrix, mandatrix æqua laborum,
 Imperio frænct sibi subdita colla duarum:
 Temperet irarum furias, restusque rebelles,
 Constringat fauces tibi cæca cupido voraces.
 Blanda nimis fallit, quæ lege soluta potestas,
 Quod libet, id suadet licitum persæpe putemus,
 Legibus & non vos, sed vobis subdere leges.
 Vita tibi patulo tota est peragenda theatro,
 Dicta tua vt cunctis, sic cunctis facta patescunt,
 Inuenies nullas latebras regalibus actis,
 Exemplar vitæ populis est vita regentis,
 Quæ docet exemplo procures componere mores.
 Sæpè tacens tecum reputa, quo turbine miscet
 Humanas mentes dominandi cæca libido.
 Attrahit ô cæcos mortales cæcior ipsa.
 O quantum fluxa est damnosa superbia sceptri!

Quo

Quo transfert animos miseris quæsitæ periclis,
Nî pietas laxas mentis moderetur habenas,
Quot tormenta gerit, dum circumsepta venenis,
Ensis, & telis, cernit discrimina lethi,
Ipse suis oculis, ostro qui fulget, & auro,
Regia vi virtus regalia sceptrâ gubernet.
Quàm miseri regum casus, trepidique timores,
Quàm fastus lethalis honos, quàm pondera vâstæ,
Quæ nunquam menti placidam promittere pacem,
Nec requiem possunt oculis permittere fessis,
Nî frænent animi motus pietas, probitasque.
Quàm magno constat cinctum diadema labore,
Stipatum insidiis, & mortibus vndique septum:
Cui circum vltices strauere cubilia curæ,
Perpetuusque metus liuentibus obstrepit alis,
Mens animos firmet nisi spe sibi conscia recti:
Elatis caueas nimium confidere rebus,
Instabiles reputans Parcarum currere fusos,
Fortunæque vices celeri mutarier hora,
Sola eris in tantis tutus pietate periclis,
Numinis & seruens seruabit pectus amore.

Quas alijs ponis, disce has tibi ponere leges,
Sis Rex ipse tui, sic Rex eris ipse tuorum,
In proprij quisquis dominatur pectoris aula,
Is latius regnat, quàm vastum qui regit orbem.
Arcano tecum quæras quid pectore claudis,
Quidque tuis lateat fibris, tu te ipse require,
Tu tibi quæsitior, censor, morumque magister,
Et propriam tecum coram te iudice causam
Explora, arcanos animi compone tumultus.
Vindictam fræna, sit nulla libido nocendi,
Nec tumidum pectus, facies nec pallida, tristes

Sentiat inuidiæ stimulos, crudumque venenum: quod
 In nocuo cuita madeat ne sanguine dextra,
 Turpis avaritiæ sitis insatiabilis absit,
 Luxuriæ lernam, turpesque Cupidinis artes,
 Præcaueas, regno hinc non eluctabile damnum.
 Regula sit constans vitæ mens conscia recti,
 Sis clemens, mitisque animi, sis flexilis ira,
 Supplicibus facilis, læsis succurrere promptus,
 Innocuis vindex, iustus, rigidusque scelestis:
 Vindictam quisquis nouit celare cruentam,
 Et vultus simulans abscondere pectoris iras,
 Ille tua profugus longè pellatur ab aula.
 Assentatorum, palpatorumque cateruæ,
 Gnathonumque lues, & mendax lingua, pudoris
 Frons expers, nummi quisquis prurigne feruet,
 Ingenioque rapax vetita ditescit ab arte,
 Regali extorris properè decedat ab aula:
 Æqui quisquis amans, qui vitæ est puriter actæ
 Conscius, & nullo cui foeda est crimine dextra,
 Quique Deum pura veneratur relligione,
 Hic tibi sit charus, magnis & honoribus auctus
 Floreat, huic vitam, & regni munimina crede.
 Viue, vale, ut sceptris, sic nostris vttere fatis.

FINIS.

